

Denna mässa firas till åminnelse av Herrens nattvard. ”Gör detta till minne av mig” säger Jesus två gånger under sin sista måltid med lärjungarna. Detta minne skall leva kvar till tidens slut, och inte bara som en from tanke utan som en påtaglig verklighet i Jesu kropp och blod. Det räcker inte med något vi tänker på och bevarar i minnet. Denna åminnelse antar kroppslig gestalt och blir föda och näring för Guds folk under hela dess jordiska historia. Därför är denna skärtorsdagens kvällsmässa så viktig. Det som Jesus gjorde för sina lärjungar vid den sista måltiden måste leva vidare för hans lärjungar i alla tider och miljöer. Eukaristin, mässan är och förblir centrum i vårt kristna liv. Utan den går vi under på vägen och dukar under av brist på föda.

Eukaristin är ett mångfacetterat ”stort och underbart mysterium”. I dagens kollektbön möter vi tre av dessa grundläggande aspekter: offret, måltiden och gåvan. Vi får fira ”det nya förbundets eviga offer”. När Jesus offerar sig själv på korset för världens frälsning instiftar han det nya och eviga förbundet, och därmed behövs inte längre det gamla förbundets alla offer. Kristus som frambär sig själv som offergåva förblir sakramentalt närvarande i eukaristin. Hans självutgivande kärlek kommer till oss i eukaristin och gör oss levande i hans kärlek. ”Låt oss ur detta sakrament få liv och kraft, så att vi fullkomnas i kärleken”, bad vi i kollektbönen. Vi måste näras av Jesu fullkomliga kärlek och förvandlas av den. När vi talar om förvandlingen i mässan tänker vi först och främst på att bröd och vin förvandlas till Kristi kropp och blod. Men när vi tar emot sakramentet, skall vi också förvandlas av det vi tar emot och bli allt mer lika Kristus och hans fullkomliga kärlek. Då blir vi i vår tur i stånd att förvandla jordens ansikte, så att den återspeglar det budskap om den fulla kärlek, den fred och rättvisa som Jesus har gett oss. Eukaristin skall sätta igång en förvandlingsprocess som berör hela skapelsen. Jesu självutgivande offer på korset, närvarande och verksamt i eukaristin, skall helga och förvandla hela vår verklighet så att den återspeglar Guds rike mer och mer. Eukaristins liturgi leder till hela världens omvandling i Kristus.

Den andra aspekten är ”den måltid som Jesus instiftade kvällen för sitt lidande”. Jesus samlar sina lärjungar till en avskedsmåltid. ”Han hade älskat sina egna som levde här i världen, och han älskade dem intill slutet” (Joh 13:1). För att övertyga dem om sin kärlek vill Jesus ge dem ett yttre tecken, som skall inpränta i dem hur djupt han älskar dem. Därför tvättar han deras fötter, en syssla som bara tillkom en slav. Jesus har kommit i världen som vår tjänare, för att ge sitt liv för oss och vår frälsning. Därför vill han i samband med den sista måltiden tillfoga en aspekt som är så viktig och som vi så ofta glömmer bort när vi tänker på

eukaristin: att vi där skall näras av Jesu självutgivande kärlek i så hög grad att vi också vill tjäna våra bröder och systrar till det yttersta. Liturgin måste alltid leda till diakoni, till det osjälviska tjänandet av dem som speciellt behöver vår kärlek. Det är en del av eukaristins förvandlande kraft, att den ingjuter det sinnelag som fanns i Jesu innersta också i vårt hjärta, så att vi liksom han brinner av kärlek till vår nästa, och speciellt då till de fattiga och mest behövande. ”Jag har gett er ett exempel, för att ni skall göra som jag har gjort med er” (Joh 13:15). Fottvagningen är alltså både något liturgiskt-sakramentalt, men också något diakonalt-karitativt. Jesus ger oss i sakramental form undervisning i hur vi skall leva: i självutgivande kärlek och omsorg om dem som bäst behöver vår kärlek. Vi får alltså ett tecken, som visar oss på Jesu barmhärtighet och längtan efter att frälsa alla människor.

När påven Franciskus för några år sedan besökte ett ungdomsfängelse i Rom och firade skärtorsdagens mässa där, väckte det stor förundran att han också tvättade fötterna både på kvinnor och icke-kristna. Vi får se det som ett profetiskt tecken på att fottvagningen vill uttrycka Guds universella frälsningsvilja, som Jesus förkunnar och som i vår sekulariserade tid måste få framträda allt tydligare. Jesus är den ende Frälsaren för hela mänskligheten. Han vill tjäna alla genom sin död på korset, han vill tvätta allas fötter. Därför har den heliga liturgikongregationen i Rom utfärdat en ny bestämmelse, att man i denna skärtorsdagens liturgi också får tvätta kvinnors fötter. På så sätt blir sambandet mellan liturgi och diakoni tydligare. Strax får vi också en åskådlig illustration av detta i denna mässa.

Den tredje aspekten är ”den gåva som förenar Kyrkan i kärlekens gemenskap”, Eukaristin är den kraft som bygger upp Kyrkan inifrån. Genom den får vi del av den gåva som gör oss i stånd att gå ut ur vår individualistiska lilla värld och öppna oss för Kristi oändliga verklighet. Kyrkan föds vid altaret. Vi blir kyrkliga varelser när vi näras av eukaristin. Vi blir bröder och systrar, när vi tillsammans tar emot Kristi kropp och blod. Han ger oss sig själv som gåva för att vi också skall bli gåvor åt varandra. Återigen ser vi att liturgi leder till diakoni, till barmhärtig kärlek. Måltidsgemenskapen i eukaristin är alltid en sann gemenskap, *koinonia, communio*. Ja, den ger oss en aning om det djupaste av allt vad gemenskap heter: den heliga Treenigheten själv. Hela mässans liturgi är ju trinitarisk, den börjar i Treenighetens namn, och vi sänds ut med Treenighetens välsignelse för att sprida den kärlekens gemenskap som vi har fått del av i eukaristin och som i sista hand har sitt upphov i Treenighetens innersta. Då får vi också kraft att försöka skapa en värld där äkta gemenskap i kärlek får råda. Det är också därför vi i denna mässa får sjunga den klassiska latinska hymnen: *ubi caritas et amor, ibi Deus est*. Där det finns kärlek, där finns Gud. Och där Gud finns där finns kärlek. Då är frågan till var och en av oss som näras av den heliga eukaristin: finns det också kärlek där vi finns, syns och märks det vem vi tillhör, Jesus Kristus?